

**МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ
ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
(Мінекономіки)**

Н А К А З

08.02.2021

№ 224

Київ

**Про затвердження Вимог
до благополуччя
сільськогосподарських тварин
під час їх утримання**

Відповідно до абзацу одинадцятого частини першої статті 3 Закону України «Про ветеринарну медицину», пункту 64 Всеохоплюючої стратегії імплементації Глави IV (Санітарні та фітосанітарні заходи) Розділу IV “Торгівля і питання, пов’язані з торгівлею” Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 року № 228, пунктів 308, 309, 311 і 313 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106, пункту 9 Положення про Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського

господарства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 459 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2019 року № 838),

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити такі, що додаються:

Загальні вимоги до благополуччя сільськогосподарських тварин під час їх утримання;

Вимоги до благополуччя бройлерів під час їх утримання;

Вимоги до благополуччя курей-несучок під час їх утримання;

Вимоги до благополуччя свиней під час їх утримання;

Вимоги до благополуччя телят під час їх утримання.

2. Директорату державної політики у сфері санітарних та фітосанітарних заходів забезпечити подання цього наказу в установленому законодавством порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування і вводиться в дію 01 січня 2026 року.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України згідно з розподілом обов'язків.

**Міністр
розвитку економіки, торгівлі
та сільського господарства України**

Ігор ПЕТРАШКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства розвитку
економіки, торгівлі та сільського
господарства України

Олександр Мотор № 224

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ

до благополуччя сільськогосподарських тварин під час їх утримання

1. Ці Загальні вимоги до благополуччя сільськогосподарських тварин під час їх утримання (далі – Загальні вимоги) встановлюють мінімальні вимоги до благополуччя сільськогосподарських тварин під час їх утримання.

2. Ці Загальні вимоги не застосовують до:

- 1) тварин, що перебувають у стані природної волі;
- 2) тварин, призначених для використання під час розважальних, культурних та/або спортивних заходів і подій;
- 3) експериментальних та лабораторних тварин;
- 4) безхребетних тварин.

3. У цих Загальних вимогах наведені нижче терміни вживають у такому значенні:

- 1) власник сільськогосподарських тварин – фізична або юридична особа, якій належать сільськогосподарські тварини;

2) господарство (потужність) – споруди або комплекс споруд, приміщення, будівлі або окремі ділянки, в яких утримують сільськогосподарських тварин;

3) сільськогосподарські тварини – біологічні об'єкти (включаючи рибу, плазунів або земноводних), яких розводять, вирощують і утримують з метою виробництва харчових продуктів, вовни, шкіри, хутра або в інших сільськогосподарських цілях;

4) утримувач сільськогосподарських тварин – фізична або юридична особа, яка відповідає за утримання сільськогосподарських тварин на підставі посадових обов'язків, договору або за законом, на постійній або тимчасовій основі;

Інші терміни вживають у значеннях, наведених у Законах України “Про ветеринарну медицину”, “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин”, “Про безпечність та гігієну кормів”.

4. Відповідальність за утримання і благополуччя сільськогосподарських тварин покладається на їх власників і утримувачів.

5. Власники і утримувачі мають вживати всіх необхідних заходів, передбачених законодавством України, з метою забезпечення благополуччя сільськогосподарських тварин, які їм належать або знаходяться в них на утриманні, та не завдавати їм невинуватеного болю, страждань або травм.

6. Сільськогосподарських тварин (крім риб, плазунів і земноводних) розводять і утримують з урахуванням їх різновиду, стадії розвитку, адаптації і одомашнення, фізіологічних і етологічних потреб, на підставі досвіду і наукових знань, а також із дотриманням цих Загальних вимог.

7. Сільськогосподарських тварин, яких розводять, вирощують та/або утримують із використанням систем, в яких їх благополуччя залежить від частого догляду людиною, оглядають не менш як один раз на добу.

Сільськогосподарських тварин, яких розводять, вирощують та/або утримують із використанням інших систем, оглядають з інтервалами, що є

достатніми для уникнення і запобігання будь-яким стражданням сільськогосподарських тварин.

З метою здійснення ретельного огляду сільськогосподарських тварин забезпечують наявність належного освітлення (стаціонарного або переносного).

8. Догляд за сільськогосподарськими тваринами має здійснювати достатня кількість кваліфікованого персоналу, який володіє відповідними знаннями, навичками роботи з тваринами та професійною компетентністю.

9. Сільськогосподарським тваринам, які проявляють симптоми та/або ознаки хвороби, та/або отримали травму, має негайно надаватися належний догляд та/або лікування. Якщо стан сільськогосподарських тварин не покращується, власник або утримувач сільськогосподарських тварин повинні негайно звернутися до ліцензованого лікаря ветеринарної медицини. У разі потреби хворих та/або травмованих сільськогосподарських тварин ізолюють у призначеному для цього місці з дотриманням відповідних умов утримання, що включають у себе забезпечення сухою і зручною підстилкою в достатній кількості, а також періодичний огляд.

10. Заборонено обмежувати свободу пересування сільськогосподарських тварин у спосіб, що може завдавати їм невинуватих страждань або може травмувати їх.

У випадку постійного або періодичного утримання сільськогосподарських тварин на прив'язі або обмеження їх пересування, сільськогосподарським тваринам потрібно надавати простір, що задовольняє їх фізіологічні та етологічні потреби.

З метою дотримання вимог цього пункту власники або утримувачі сільськогосподарських тварин мають право використовувати власний досвід та отримані наукові знання.

11. Матеріали, які використовують для будівництва приміщень (загонів), в яких утримують сільськогосподарських тварин, і обладнання, з яким вони контактують, не повинні завдавати сільськогосподарським тваринам шкоди

та/або травмувати їх. Матеріали і обладнання мають бути такими, щоб їх можна було легко очищати, мити і дезінфікувати.

12. Конструкція, планування і розташування приміщень, в яких утримують сільськогосподарських тварин, конструкція знарядь і пристосувань для їх захисту або фіксації, мають забезпечувати відсутність гострих країв або виступів, що можуть травмувати сільськогосподарських тварин.

13. Циркуляція, рівень запиленості, температура, відносна вологість повітря, а також концентрація газів мають бути в межах показників, визначених законодавством України, що не завдають шкоди сільськогосподарським тваринам.

14. Заборонено утримувати сільськогосподарських тварин у приміщеннях у постійній темряві або без відповідного періоду відпочинку від штучного освітлення. Якщо природнього світла недостатньо для задоволення фізіологічних і етологічних потреб сільськогосподарських тварин, необхідно забезпечити відповідне штучне освітлення.

15. Сільськогосподарських тварин, яких утримують поза будівлями, необхідно забезпечити захистом від несприятливих погодних умов, хижаків, а також від інших ризиків для їх здоров'я та благополуччя.

16. Автоматизоване або механічне обладнання, що його використовують із метою забезпечення здоров'я та благополуччя сільськогосподарських тварин, перевіряють не менш як один раз на добу. Виявлені несправності необхідно усувати негайно. Якщо несправність неможливо усунути негайно, необхідно вжити всіх заходів для захисту здоров'я та благополуччя сільськогосподарських тварин.

17. На випадок відмови системи примусової вентиляції необхідно передбачити резервну систему, що гарантуватиме достатній повітрообмін з метою збереження здоров'я та благополуччя сільськогосподарських тварин, а також сигналізацію, що сповіщатиме про відмову системи примусової вентиляції. Роботу сигналізації необхідно регулярно випробовувати.

18. Раціон сільськогосподарських тварин має бути повноцінним і збалансованим відповідно до їх віку і виду, у кількості, достатній для підтримання здоров'я сільськогосподарських тварин на належному рівні і задоволення їх фізіологічних потреб. Корм, вода та інші рідини для сільськогосподарських тварин, не мають містити речовин або домішок, що можуть завдати їм невинуватених страждань або травмувати. Спосіб годування також не повинен завдавати непотрібних страждань і травмувати сільськогосподарських тварин.

19. Сільськогосподарські тварини повинні мати доступ до кормів і води з інтервалами, що відповідають їх фізіологічним потребам.

20. Сільськогосподарські тварини повинні мати доступ до води в належній кількості або мати можливість задовольнити свої потреби у споживанні рідини в інший спосіб.

21. Обладнання для годівлі і напування має бути спроектоване, сконструйоване і розміщене у спосіб, що мінімізує забруднення кормів і води, а також запобігає шкідливим наслідкам конкуренції між сільськогосподарськими тваринами за доступ до кормів і води.

22. З метою профілактики і лікування хвороб (у тому числі зоотехнічного лікування) мають застосовуватись ветеринарні лікарські засоби, використання яких дозволено в Україні і які, як доведено науковими дослідженнями, не справляють негативного впливу на здоров'я та благополуччя сільськогосподарських тварин.

23. Калічити сільськогосподарських тварин заборонено.

24. Заборонено практикувати природне або штучне розведення сільськогосподарських тварин, що спричиняють або можуть спричинити їх страждання та/або травмування.

Допускається використання певних процедур, передбачених законодавством України, які можуть спричинити мінімальні або короточасні страждання або травми, або які можуть вимагати втручання або маніпуляцій, що не спричиняють тривалої травми.

25. Тварина може утримуватись у сільськогосподарських цілях лише у випадку, якщо генотип або фенотип такої тварини дає обґрунтовані підстави вважати, що її утримання в сільськогосподарських цілях не справлятиме негативного впливу на її здоров'я та благополуччя.

26. Власник або утримувач сільськогосподарських тварин має вести електронний та/або паперовий облік відомостей про їх лікування, у тому числі про застосування ветеринарних лікарських засобів (період і кількість), а також про кількість загиблих сільськогосподарських тварин, виявлених під час кожного огляду.

Зазначені в цьому пункті відомості зберігають впродовж не менш як три роки і надають територіальному органу компетентного органу під час здійснення заходу державного контролю або у відповідь на його запит.

27. Територіальний орган компетентного органу здійснює заходи державного контролю з метою перевірки дотримання власниками і утримувачами вимог законодавства про здоров'я та благополуччя сільськогосподарських тварин, а також вживає в межах своїх повноважень заходів для усунення виявлених порушень і для притягнення винних осіб до відповідальності, встановленої законом.

28. За результатами здійснених заходів державного контролю територіальні органи компетентного органу складають річний звіт про стан дотримання благополуччя сільськогосподарських тварин, що містить у собі інформацію про виявлені порушення та аналіз найбільш істотних із них, а також пропозиції щодо усунення та запобігання виникненню зазначених у звіті порушень у майбутньому, та надають зазначений звіт компетентному органу до 1 лютого року, наступного за звітним, з метою узагальнення.

На підставі інформації, зазначеної в абзаці першому цього пункту компетентний орган до 1 квітня року, наступного за звітним, складає звіт про стан дотримання благополуччя сільськогосподарських тварин в Україні, який містить інформацію про виявлені у відповідному звітному періоді порушення та

аналіз найбільш істотних із них, а також план дій щодо усунення та запобігання виникненню зазначених у звіті порушень у майбутньому.

**Заступник директора директорату
державної політики у сфері санітарних
та фітосанітарних заходів – начальник
головного управління з питань підакцизної
продукції та органічного виробництва**

Людмила ХОМІЧАК

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства розвитку
економіки, торгівлі та сільського
господарства України

08 лютого 2024 року № 224

ВИМОГИ

до благополуччя бройлерів під час їх утримання

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Ці Вимоги до благополуччя бройлерів під час їх утримання (далі – Вимоги) встановлюють мінімальні вимоги до умов утримання бройлерів, включаючи відгодівлю і догляд за ними.

2. Ці Вимоги застосовують до бройлерів, яких утримують з метою розведення, вирощування та отримання продуктів тваринного походження, у тому числі до ремонтного поголів'я бройлерів у господарствах (потужностях), що утримують маточне і ремонтне поголів'я бройлерів.

3. Ці Вимоги не застосовують до:

- 1) господарств (потужностей), що утримують менш як 500 бройлерів;
- 2) господарств (потужностей), що утримують лише маточне поголів'я бройлерів;
- 3) інкубаторіїв (інкубаторно-птахівничих станцій);
- 4) бройлерів при підлоговому утриманні із доступом до вигулів;
- 5) бройлерів при органічному вирощуванні.

4. Власник і утримувач бройлерів, мають, крім цих Вимог, дотримуватися Загальних вимог до благополуччя сільськогосподарських тварин під час їх утримання, затверджених цим наказом.

5. У цих Вимогах наведені нижче терміни вживають у такому значенні:

1) бройлери – кури виду *Gallus Gallus*, яких утримують із метою виробництва м'яса;

2) власник бройлерів – фізична або юридична особа, якій належать бройлери;

3) господарство (потужність) – споруди або комплекс споруд, приміщення, будівлі, майданчики або окремі ділянки, на яких утримують бройлерів;

4) добова смертність – кількість бройлерів, загиблих у пташнику впродовж однієї доби, включаючи відбракованих через хворобу або з інших причин, поділена на кількість бройлерів, присутніх у пташнику станом на відповідну добу, і помножена на 100;

5) зграя бройлерів – кури з однаковим ветеринарно-санітарним статусом, яких утримують в одному приміщенні або в одному відгородженому місці та складають одну епідеміологічну одиницю; це визначення також включає бройлерів, яких утримують в одному приміщенні зі спільним повітряним простором;

6) корисна площа для утримання бройлерів – застелена підстилкою площа, доступна для бройлерів на постійній основі;

7) підстилка – будь-який розсипчастий (пухкий) матеріал, що дає можливість бройлерам задовольнити власні етологічні потреби;

8) пташник – будівля, що знаходиться на території господарства (потужності), в якій утримують зграю бройлерів;

9) сукупна добова смертність – сума показників добової смертності;

10) утримувач бройлерів – фізична або юридична особа, яка відповідає за утримання бройлерів на підставі посадових обов'язків, договору або за законом, на постійній або тимчасовій основі;

11) щільність посадки – загальна жива маса бройлерів, які одночасно перебувають у пташнику, із розрахунку на квадратний метр корисної площі.

Інші терміни вживають у значеннях, наведених у Законах України “Про ветеринарну медицину”, “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров’я та благополуччя тварин”, “Про безпечність та гігієну кормів”.

II. ВИМОГИ ДО БЛАГОПОЛУЧЧЯ БРОЙЛЕРІВ

Глава 1. Вимоги до утримання бройлерів

1. Максимальна щільність посадки бройлерів не може перевищувати 33 кг/м², якщо інше прямо не встановлено цими Вимогами.

2. Територіальний орган компетентного органу має право погодити збільшення щільності посадки бройлерів за умови дотримання вимог до їх утримання, що містяться в цій главі, і вимог до застосування підвищеної щільності посадки бройлерів, викладених у главі 2 цього розділу. У цьому випадку максимальна щільність посадки бройлерів не може перевищувати 39 кг/м².

3. У випадку дотримання критеріїв, дотримання яких дає право на підвищення максимальної щільності посадки бройлерів, зазначених у главі 3 цього розділу, територіальний орган компетентного органу має право погодити підвищення максимальної щільності посадки бройлерів, зазначеної в пункті 2 цієї глави, максимум на 3 кг/м².

4. Усіх бройлерів, утримуваних у господарстві (потужності), необхідно оглядати не менш як два рази на добу. Під час огляду особливу увагу звертають на ознаки і симптоми, що свідчать про низький рівень благополуччя, а також розлад здоров’я бройлерів.

Під час здійснення заходів державного контролю державний ветеринарний лікар або офіційний ветеринарний лікар, якому територіальним органом компетентного органу надано повноваження для виконання окремих заходів

державного контролю на визначеній потужності (господарстві), оцінює результати ветеринарно-санітарної експертизи з метою виявлення ознак, що можуть свідчити про низький рівень благополуччя бройлерів, зокрема, аномальний рівень захворюваності на контактний дерматит, наявність паразитів і системних захворювань у господарстві (потужності) або пташнику господарства (потужності).

Якщо рівень смертності, зазначений в пункті 5 глави 2, або результати ветеринарно-санітарної експертизи, зазначені в абзаці другому цього пункту, відповідають низькому рівню благополуччя бройлерів, державний ветеринарний лікар або офіційний ветеринарний лікар зобов'язані повідомити про це власнику або утримувачу бройлерів, а також територіальному органу компетентного органу. Власник або утримувач бройлерів, територіальний орган компетентного органу у відповідь на таке повідомлення мають вжити відповідних заходів.

5. Бройлерам, які мають важкі травми або проявляють явні ознаки розладів здоров'я, наприклад, труднощі під час пересування, гострий асцит або серйозні вади розвитку, внаслідок яких вони можуть зазнавати страждань, надають відповідне лікування або їх негайно відбраковують. За потреби власник або утримувач бройлерів звертається до лікаря ветеринарної медицини.

6. Поїлки розташовують і утримують у спосіб, що мінімізує протікання.

7. Бройлерів забезпечують кормом постійно або подають корм у визначені для годівлі години. Заборонено позбавляти бройлерів корму більш як за 12 годин до очікуваного забою.

8. Бройлерів забезпечують сухою і пухкою на поверхні підстилкою на постійній основі.

9. Вентиляція у пташниках має бути достатньою для запобігання перегріву та, у разі потреби, у поєднанні з системами опалення – для видалення надмірної вологи.

10. Рівень шуму має бути мінімізовано. Розміщення, експлуатацію, а також обслуговування систем вентиляції, пристроїв для годівлі та іншого обладнання здійснюють у спосіб, що створює якомога менший рівень шуму.

11. Впродовж періодів освітлення мінімальний рівень освітлення у пташниках, вимірюваний на рівні очей бройлерів, при освітленні щонайменше 80% корисної площі, має становити 20 лк. Тимчасове зниження рівня освітлення, у випадку потреби, допускається виключно за погодженням із державним ветеринарним інспектором або офіційним ветеринарним лікарем, якому територіальним органом компетентного органу надано повноваження для виконання окремих заходів державного контролю на визначеній потужності (господарстві). У такому випадку власник або утримувач бройлерів повинні письмово поінформувати територіальний орган компетентного органу про причини тимчасового зниження рівня освітлення, а також про припинення періоду зниження рівня освітлення в господарстві (потужності) не пізніше наступного робочого дня після застосування тимчасового зниження рівня освітлення і не пізніше наступного робочого дня після припинення періоду зниження рівня освітлення.

12. Починаючи з сьомого дня з моменту розміщення бройлерів у пташнику і за три дні до передбачуваного забою, освітлення має відповідати 24-годинному ритму та включати періоди темряви, загальна тривалість яких становить не менш як шість годин, при цьому щонайменше один безперервний період темряви має тривати не менш як чотири години, за винятком періодів затемнення.

13. Після кожного повного вилучення попередньої зграї бройлерів, а також перед посадкою нової зграї бройлерів пташники, обладнання і знаряддя, що контактують з бройлерами, ретельно очищують та дезінфікують, всю підстилку утилізують та застилають нову чисту підстилку.

14. Заборонено здійснювати будь-які хірургічні втручання, що призводять до пошкодження або втрати чутливої частини тіла або зміни кісткової структури, за винятком обрізання дзьоба і кастрації.

Допускається обрізання дзьоба бройлерам віком до 10 діб після народження, за умови вичерпання всіх інших заходів, покликаних запобігти клюванню пір'я і канібалізму. Обрізання дзьоба має здійснювати кваліфікований

персонал лише після консультації з лікарем ветеринарної медицини і відповідно до його інструкцій.

Кастрацію бройлерів здійснюють кваліфіковані фахівці, які пройшли спеціальну підготовку, лише під наглядом лікаря ветеринарної медицини.

15. Дозволяється здійснювати хірургічні втручання в терапевтичних або діагностичних цілях.

16. Власник або утримувач бройлерів зобов'язані стосовно кожного пташника в господарстві (потужності) вести записи таких відомостей:

- 1) кількість бройлерів у пташнику;
- 2) корисна площа;
- 3) гібриди і породи бройлерів;
- 4) відомості про проведення огляду, у тому числі, за результатами кожного проведеного огляду має бути вказано кількість загиблих бройлерів і причини їх загибелі, а також кількість відбракованих бройлерів із зазначенням причини відбракування;
- 5) кількість бройлерів, що залишаються у зграї після вилучення бройлерів, запланованих на продаж або для забою.

Ці відомості мають зберігатися протягом не менш як три роки і надаватися територіальному органу компетентного органу під час проведення заходів державного контролю або у відповідь на його запит.

Глава 2. Вимоги до застосування підвищеної щільності посадки бройлерів

1. Власник або утримувач бройлерів мають повідомити територіальному органу компетентного органу про намір використовувати щільність посадки бройлерів, яка перевищує показник 33 кг/м^2 , зазначений в пункті 1 глави 1 цього розділу.

2. Власник або утримувач бройлерів мають повідомити територіальному органу компетентного органу точний показник підвищеної щільності посадки, а також про будь-яке підвищення щільності посадки не менш як за 15 днів до посадки бройлерів у пташник.

3. На запит територіального органу компетентного органу таке повідомлення супроводжується документом, в якому власник або утримувач бройлерів зазначають зведені відомості, передбачені пунктом 4 цієї глави.

4. Власник або утримувач бройлерів мають вести і мати в наявності у пташнику документацію, в якій детально описано застосовувану виробничу систему. Зокрема, ця документація має містити такі відомості про технічні специфікації пташника і використовуване в ньому обладнання:

1) план пташнику, у тому числі розміри і площу поверхонь, зайнятих бройлерами;

2) системи вентиляції та, у разі потреби, системи терморегуляції (охолодження і опалення) включаючи їх розташування, докладні цільові параметри якості повітря, такі як, швидкість руху і температура повітря;

3) системи напування і годування, а також їх розташування;

4) системи аварійної сигналізації і резервні системи на випадок відмови будь-якого автоматизованого або механічного обладнання, що є критично важливим для здоров'я та благополуччя тварин;

5) тип використовуваної підлоги і підстілки.

Власник або утримувач бройлерів мають своєчасно оновлювати зазначену в цьому пункті документацію, зокрема, вносити записи про технічні перевірки вентиляційних систем, систем аварійної сигналізації і результати таких перевірок, а також надавати її територіальному органу компетентного органу у відповідь на його запит.

5. Якщо щільність посадки перевищує 33 кг/м², документація, що супроводжує відповідну зграю бройлерів, має містити показники добової смертності і сукупної добової смертності, розраховані власником або утримувачем бройлерів, а також відомості про гібриди і породи бройлерів.

6. Під наглядом державного ветеринарного інспектора або офіційного ветеринарного лікаря, якому територіальним органом компетентного органу надано повноваження для виконання окремих заходів державного контролю на визначеному господарстві (потужності), ці відомості, а також дані про кількість

загиблих бройлерів на момент прибуття в господарство (потужність) реєструють із зазначенням господарства (потужності), а також пташника господарства (потужності). Достовірність даних і показник сукупної добової смертності перевіряють з урахуванням кількості забитих бройлерів та кількості загиблих бройлерів на момент прибуття на бійню.

7. Власник або утримувач бройлерів зобов'язані без затримок повідомляти територіальному органу компетентного органу про будь-які зміни в господарстві (потужності) або пташнику, обладнанні або процедурах, що можуть мати вплив на благополуччя бройлерів.

8. Власник або утримувач бройлерів мають обладнати кожен пташник у господарстві (потужності) вентиляційними системами та, у разі потреби, системами терморегуляції (охолодження і опалення), що спроектовані, сконструйовані та експлуатуються в такий спосіб, що:

1) концентрація аміаку (NH_3) не перевищує 20 ppm, а концентрація вуглекислого газу (CO_2), виміряна на рівні голів бройлерів, не перевищує 3 000 ppm;

2) температура у пташнику, коли температура назовні, виміряна в тіні, перевищує 30 °C, не перевищує температуру назовні більш як на 3 °C;

3) середня відносна вологість, вимірювана всередині пташника протягом 48 годин, не перевищує 70%, коли температура назовні пташника є нижче як 10 °C.

Глава 3. Критерії, дотримання яких дає право на підвищення максимальної щільності посадки бройлерів

1. Підвищення максимальної щільності посадки бройлерів є можливим за умови, якщо:

1) протягом останніх двох років моніторинг господарств (потужностей) з боку територіального органу компетентного органу не виявив жодних порушень цих Вимог;

2) власник і утримувач бройлерів здійснюють моніторинг господарств (потужностей) з використанням настанов із належних практик управління;

3) щонайменше у семи послідовно вирощених зграях бройлерів у певному пташнику сукупна добова смертність становить менш як $1\% + 0,06\%$, помножені на забійний вік бройлерів у зграї, виражений в добах.

2. Якщо територіальний орган компетентного органу не здійснював моніторинг господарства (потужності) впродовж останніх двох років, необхідно здійснити хоча б одну процедуру моніторингу з метою перевірки дотримання вимог підпункту 1 пункту 1 цієї глави.

3. Територіальний орган компетентного органу має право погодити підвищення максимальної щільності посадки бройлерів у випадку, коли сукупна добова смертність є вищою за рівень, вказаний у підпункті 3 пункту 1 цієї глави, якщо власником або утримувачем бройлерів будуть надані достатні пояснення виняткової природи підвищеної сукупної добової смертності в господарстві (потужності) або у пташнику господарства (потужності), або буде доведено, що її причини лежать поза їх контролем.

Глава 4. Навчання і настанови для осіб, які здійснюють поводження із бройлерами

1. Утримувач бройлерів, який є фізичною особою, має пройти навчання з питань благополуччя бройлерів з метою належного виконання завдань, пов'язаних з їх утриманням.

2. Програма навчання з питань благополуччя бройлерів має щонайменше включати такі теми:

- 1) умови утримання бройлерів, у тому числі за підвищеної щільності посадки;
- 2) фізіологія і фізіологічні потреби бройлерів, зокрема, потреби у воді та кормах;
- 3) поведінка бройлерів і поняття стресу у бройлерів;

4) практичні аспекти дбайливого поводження із бройлерами, у тому числі, під час відлову, завантаження у транспортний засіб і перевезення;

5) надання бройлерам невідкладної ветеринарної допомоги, вимушене умиротворення і відбракування;

6) превентивні заходи біозахисту.

3. Перелік тем навчання, наведених у пункті 2 цієї глави, не є виключним.

4. Навчання з питань благополуччя бройлерів мають право здійснювати компетентний орган, навчальні заклади відповідного профілю, а також організації (об'єднання, асоціації) виробників м'яса птиці, в порядку, встановленому компетентним органом.

5. Після проходження навчання здійснюється перевірка засвоєних знань у спосіб, який визначається компетентним органом.

6. Наявність достатніх знань, набутих шляхом проходження навчання з питань благополуччя бройлерів, підтверджується свідоцтвом (сертифікатом) про проходження навчання, форма якого визначається компетентним органом.

7. Особи, які не мають свідоцтва (сертифіката) про проходження навчання, не мають права здійснювати догляд за бройлерами.

8. Компетентний орган має право визнати досвід догляду за бройлерами, набутий особою до 01 січня 2026 року, тривалістю не менш як один рік, еквівалентним проходженню навчання з питань благополуччя бройлерів і видати свідоцтво (сертифікат), що засвідчують таку еквівалентність.

9. Вимоги, передбачені пунктами 1 – 6 цієї глави, також застосовують до власників бройлерів, які одночасно є утримувачами.

10. Власник і утримувач бройлерів мають право давати вказівки працівникам і особам, яких вони наймають для догляду за бройлерами, відлову та/або завантаження бройлерів у транспортні засоби, стосовно дотримання вимог до благополуччя бройлерів, у тому числі, щодо методів відбракування, які застосовуються в господарствах (потужностях).

11. Компетентний орган має сприяти організаціям (об'єднанням, асоціаціям) виробників м'яса птиці в організації і проведенні навчань з питань благополуччя бройлерів.

**Заступник директора директорату
державної політики у сфері санітарних
та фітосанітарних заходів – начальник
головного управління з питань підакцизної
продукції та органічного виробництва**

Людмила ХОМІЧАК

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства розвитку
економіки, торгівлі та сільського
господарства України

Вашого 2021 року № 224

ВИМОГИ

до благополуччя курей-несучок під час їх утримання

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Ці Вимоги до благополуччя курей-несучок під час їх утримання (далі – Вимоги) встановлюють мінімальні вимоги до умов утримання курей-несучок, у тому числі, забезпечення їх водою, їжею та доглядом.

2. Ці Вимоги застосовують до курей-несучок, яких утримують з метою вирощування та отримання продуктів тваринного походження.

3. Ці Вимоги не застосовують до:

1) господарств (потужностей), в яких утримують менш як 350 курей-несучок;

2) господарств (потужностей), в яких вирощують маточне поголів'я курей-несучок.

4. Власник і утримувач курей-несучок мають, крім цих Вимог, дотримуватися Загальних вимог до благополуччя сільськогосподарських тварин під час їх утримання, затверджених цим наказом.

5. У цих Вимогах наведені нижче терміни вживають у такому значенні:

1) власник курей-несучок – фізична або юридична особа, якій належать кури-несучки;

2) гніздо – окреме місце для відкладання яєць окремою куркою-несучкою або їх групою (групове гніздо), елементи настилу в якому не містять дротяної сітки;

3) господарство (потужність) – споруди або комплекс споруд, приміщення, будівлі, майданчики, або окремі ділянки, де утримують курей-несучок;

4) зграя курей-несучок – кури з однаковим ветеринарно-санітарним статусом, яких утримують в одному приміщенні або в одному відгородженому місці та складають одну епідеміологічну одиницю; це визначення також включає курей-несучок, яких утримують в одному приміщенні зі спільним повітряним простором;

5) корисна площа кліток для утримання курей-несучок – площа завширшки не менш як 30 см, із нахилом підлоги не більш як 14%, з внутрішньою висотою не менш як 45 см. Площа гнізда не входить до складу корисної площі кліток для утримання курей-несучок;

6) кури-несучки – кури виду *Gallus Gallus*, які за своїм розвитком досягли стадії кладки яєць і утримуються для виробництва яєць, не призначених для виведення курчат;

7) підстилка – будь-який розсипчастий (пухкий) матеріал, що дає можливість курям-несучкам задовольнити власні етологічні потреби;

8) пташник – будівля, що знаходиться на території господарства (потужності), в якій утримують курей-несучок;

9) утримувач курей-несучок – фізична або юридична особа, яка відповідає за утримання курей-несучок на підставі посадових обов'язків, договору або за законом, на постійній або тимчасовій основі.

Інші терміни вживають у значеннях, наведених у Законах України “Про ветеринарну медицину”, “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного

походження, здоров'я та благополуччя тварин", "Про безпечність та гігієну кормів".

II. ВИМОГИ ДО УТРИМАННЯ КУРЕЙ-НЕСУЧОК

Глава 1. Загальні вимоги до утримання курей-несучок

1. Власник або утримувач курей-несучок повинні здійснювати огляд курей-несучок не менш як один раз на добу.

2. Рівень шуму має бути мінімізовано. Слід уникати постійного або раптового шуму. Системи вентиляції, пристрої для годівлі або інше обладнання конструюють, розміщують, експлуатують і обслуговують у спосіб, що створює якомога менший рівень шуму.

3. Рівень освітлення у пташниках має бути достатнім для того, щоб кури-несучки могли чітко бачити одна одну, візуально досліджувати власне середовище, а також проявляти властивий їм природний рівень активності.

У випадку використання природного освітлення, отвори для світла розташовують у спосіб, що забезпечує рівномірний розподіл світла у пташнику.

Після періоду адаптації курей-несучок, який має місце в перші дні після їх посадки у пташник, режим освітлення має бути таким, щоб запобігати розладам здоров'я і поведінки курей-несучок.

Режим освітлення має відповідати 24-годинному ритму і передбачати безперервний період темряви, який дає можливість курям-несучкам відпочивати і запобігає таким розладам здоров'я і поведінки, як розвиток імунодепресії та аномалії ока. Тривалість періоду темряви має дорівнювати приблизно одній третині доби. Також необхідно забезпечити період сутінків достатньої тривалості, під час якого світло затемняється, так щоб кури-несучки могли засинати без відчуття тривоги і травмування.

4. Пташники, обладнання і знаряддя, що контактують з курями-несучками, регулярно і ретельно очищують та дезінфікують, зокрема після вилучення

попередньої зграї курей-несучок, а також перед посадкою нової зграї курей-несучок.

Під час знаходження курей-несучок у клітках необхідно забезпечити належну чистоту їх поверхонь, а також всього обладнання.

Послід видаляють по мірі необхідності, а мертвих курей-несучок – щодоби.

5. Клітки обладнують у спосіб, що запобігає втечі курей-несучок.

6. Пташники, що мають два або більше ярусів кліток, обладнують пристроями або розташовують у спосіб, що дає можливість безперешкодно оглядати всі яруси і полегшує вилучення курей-несучок із кліток.

7. Конструкція і розміри дверей кліток мають бути такими, щоб зробити можливим вилучення дорослих курей-несучок із кліток, не завдаючи їм невинуватених страждань або травм.

8. Калічити курей-несучок заборонено.

9. З метою запобігання клюванню пір'я та канібалізму, дозволяється обрізання дзьоба курям-несучкам віком до 10 діб, призначеним для відкладання яєць, за умови, що його здійснює кваліфікований персонал.

Глава 2. Вимоги до утримання курей-несучок в альтернативних системах

1. Щільність посадки курей-несучок не має перевищувати 9 курей-несучок на м² корисної площі.

2. Усі системи обладнують у такий спосіб:

1) у випадку використання прямих годівниць фронт годівлі на одну голову має становити не менш як 10 см, а у випадку використання годівниці круглої форми – не менш як 4 см;

2) у випадку використання суцільних жолобів-поїлок фронт напування на одну голову має становити не менш як 2,5 см, у випадку використання чашкових поїлок – не менш як 1 см.

3) у випадку використання ніпельних або чашкових поїлок на кожних 10 курей-несучок забезпечують наявність як мінімум однієї ніпельної або чашкової поїлки;

4) у випадку використання підвісних місць для пиття, у зоні досяжності кожної курки-несучки має бути не менш як дві чашкові або ніпельні поїлки;

5) на кожні сім курей-несучок має бути не менш як одне гніздо;

6) площа групового гнізда має становити не менш як 1 м² максимум для 120 курей-несучок;

7) довжина сідала має становити не менш як 15 см із розрахунку на одну голову; сідало не повинно мати гострих країв;

8) сідала заборонено встановлювати над підстилкою;

9) горизонтальна відстань між сідалами має становити не менш як 30 см, між сідалом і стіною приміщення – не менш як 20 см;

10) кожна курка-несучка повинна мати підстилку площею не менш як 250 см²;

11) підстилка повинна займати не менш як одну третину площі підлоги.

3. Підлога (настил) конструкцій має бути сконструйована так, щоб забезпечувати достатню підтримку кожного зі спрямованих уперед кігтів кожної лапи.

4. На додаток до положень пунктів 2 та 3:

1) багаторівневі системи вирощування, що дають можливість курям-несучкам вільно пересуватися між рівнями, мають відповідати таким вимогам:

мати не більш як чотири рівні;

рівні необхідно розташовувати у спосіб, що запобігає падінню посліду курей-несучок на нижчі рівні;

внутрішня висота між рівнями має становити не менш як 45 см;

поїлки та годівниці мають бути розташовані у спосіб, що забезпечує рівний доступ до них для всіх курей-несучок.

2) у випадку наявності відкритих вигулів:

по всій довжині пташника обладнують декілька лазів для випуску курей-несучок із пташника на вигули заввишки не менш як 35 см і завширшки не менш як 40 см;

обладнують загальний лаз із пташника на вигули завширшки 2 м для групи кількістю не більш як 1000 курей-несучок;

площа вигулу має відповідати щільності посадки курей-несучок та характеру ґрунту з метою запобігання забрудненню;

відкриті вигули обладнують укриттям від негоди та хижаків, а також, за потреби, належними засобами для напування курей-несучок.

Глава 3. Вимоги до утримання курей-несучок у кліткових системах

1. Площа клітки в розрахунку на кожну курку-несучку має становити не менш як 750 см^2 , з яких корисна площа – 600 см^2 , при цьому загальна площа кожної клітки має становити не менш як $2\,000 \text{ см}^2$.

2. Висота клітки в кожній її точці, крім висоти над корисною площею, має становити не менш як 20 см.

3. Довжина сідала має становити не менш як 15 см у розрахунку на одну голову.

4. Курей-несучок забезпечують гніздом і підстилкою, що робить можливим клювання та риття кігтями.

5. Клітки обладнують жолобом для корму, що має бути доступним для курей-несучок без обмежень. Довжина жолобу для корму має становити не менш як 12 см у розрахунку на кожну голову.

6. Кожну клітку обладнують системою для напування, що відповідає розміру групи курей-несучок. У випадку використання ніпельних поїлок у межах досяжності кожної курки-несучки має бути не менш як дві ніпельні або чашкові поїлки.

7. З метою полегшення здійснення огляду, посадки курей-несучок у клітки, а також вилучення їх із кліток, між рядами з клітками обладнують прохід

завширшки не менш як 90 см. Відстань між підлогою пташника і нижнім краєм нижнього ярусу кліток має становити не менш як 35 см.

8. Клітки обладнують відповідними пристроями для сточування кігтів курей-несучок.

**Заступник директора директорату
державної політики у сфері санітарних
та фітосанітарних заходів – начальник
головного управління з питань підакцизної
продукції та органічного виробництва**

Людмила ХОМІЧАК

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства розвитку
економіки, торгівлі та сільського
господарства України

08 лютого 2024 року № 224

ВИМОГИ

до благополуччя свиней під час їх утримання

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Ці Вимоги до благополуччя свиней під час їх утримання (далі – Вимоги) встановлюють мінімальні вимоги до умов утримання свиней, включаючи відгодівлю і догляд за ними.

2. Ці Вимоги застосовують до свиней, яких утримують із метою розведення, вирощування та отримання продуктів тваринного походження.

3. Ці Вимоги не застосовують до дрібних господарств (потужностей), що утримують менш як 15 свиней.

4. Власник і утримувач свиней, повинні, крім цих Вимог, дотримуватися Загальних вимог до благополуччя сільськогосподарських тварин під час їх утримання, затверджених цим наказом.

5. У цих Вимогах наведені нижче терміни вживають у такому значенні:

- 1) власник свиней – фізична або юридична особа, якій належать свині;
- 2) господарство (потужність) – споруди або комплекс споруд, приміщення, будівлі або окремі ділянки, де утримують свиней;
- 3) кнур – дорослий некастрований самець свині;

4) лактуюча свиноматка – самка свині в період між опоросом і відлученням поросят;

5) підстилка – будь-який розсипчастий (пухкий) матеріал, що дає можливість свиням задовольнити власні етологічні потреби;

6) порося – свиня в період від народження до відлучення від свиноматки;

7) ремонтна свинка – самка свині, що досягла статевої зрілості, але ще не опоросилася;

8) свині – ссавці родини *Suidae* будь-якого віку, яких утримують з метою розведення або відгодівлі;

9) свиноматка – самка свині після першого опоросу;

10) свиня на відгодівлі – свиня в період від 10 тижнів після народження до забою або осіменіння;

11) свиня на дорощуванні – свиня в період від відлучення до досягнення віку 10 тижнів;

12) утримувач свиней – фізична або юридична особа, яка відповідає за утримання свиней на підставі посадових обов'язків, договору або за законом, на постійній або тимчасовій основі;

13) холоста свиноматка – самка свині в період між відлученням поросят і наступною поросністю.

Інші терміни вживають у значеннях, наведених у Законах України “Про ветеринарну медицину”, “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин”, “Про безпечність та гігієну кормів”.

II. ВИМОГИ ДО БЛАГОПОЛУЧЧЯ СВИНЕЙ

1. Приміщення для свиней мають бути спроектовані і побудовані у спосіб, що забезпечує свиням:

1) доступ до фізично і термічно комфортної, належним чином дренажованої і чистої зони відпочинку (лігва), що дає можливість всім свиням лежати одночасно;

2) можливість відпочивати і вставати;

3) можливість бачити інших свиней.

За один тиждень до очікуваного опоросу і під час опоросу допускається утримання свиноматок і ремонтних свинок поза полем зору інших свиней.

2. Загальна площа підлоги для безперешкодного пересування, доступна кожній свині на дорощуванні або свині на відгодівлі, яких утримують у групі, крім ремонтних свинок після осіменіння і свиноматок, має становити такі мінімальні значення:

1) живою масою не більш як 10 кг – 0,15 м²;

2) живою масою понад 10 кг, але менш як 20 кг – 0,20 м²;

3) живою масою понад 20 кг, але менш як 30 кг – 0,30 м²;

4) живою масою понад 30 кг, але менш як 50 кг – 0,40 м²;

5) живою масою понад 50 кг, але менш як 85 кг – 0,55 м²;

6) живою масою понад 85 кг, але менш як 110 кг – 0,65 м²;

7) живою масою понад 110 кг – 1,00 м².

Вимоги цього пункту не застосовують до господарств (потужностей), в яких утримують менш як 10 свиноматок.

3. У випадку утримання свиней у групах, загальна площа підлоги для їх безперешкодного пересування має становити не менш як 1,64 м² для кожної ремонтної свинки після осіменіння і не менш як 2,25 м² для кожної свиноматки.

Якщо ремонтних свинок після осіменіння і свиноматок утримують у групах кількістю менш як шість голів, площа підлоги для їх безперешкодного пересування, зазначена в абзаці першому цього пункту, має бути збільшена на 10%.

Якщо ремонтних свинок після осіменіння і свиноматок утримують у групах по 40 голів і більше, площа підлоги для їх безперешкодного пересування, зазначена в абзаці першому цього пункту, може бути зменшена на 10%.

4. Поверхня підлоги має бути рівною, але не слизькою, щоб запобігти травмуванню свиней. Підлога має бути спроектована, побудована і підтримуватися в такий спосіб, щоб не завдавати травм або страждань свиням. Підлога має відповідати розміру і масі свиней та, за відсутності підстилки, утворювати жорстку, рівну і стійку поверхню.

5. Поверхня підлоги має відповідати таким вимогам:

1) частина від загальної площі підлоги, зазначеної в пункті 2 цього розділу, що становить не менш як $0,95 \text{ м}^2$ для ремонтної свинки після осіменіння і не менш як $1,3 \text{ м}^2$ для поросної свиноматки, повинна мати суцільне тверде покриття (монолітну бетонну підлогу), при цьому отвори дренажної системи повинні займати не більш як 15% загальної площі підлоги;

2) у випадку використання щілинної (решітчастої) бетонної підлоги для свиней, що утримуються у групах:

а) максимальна ширина отворів має становити:

11 мм для поросят;

14 мм для свиней на дорошуванні;

18 мм для свиней на відгодівлі;

20 мм для ремонтних свинок після осіменіння і свиноматок;

б) мінімальна ширина планки між отворами має становити:

50 мм для поросят і свиней на дорошуванні;

80 мм для свиней на відгодівлі, ремонтних свинок після осіменіння і свиноматок.

6. Свині в місцях утримання повинні мати постійний доступ до матеріалів, що дають їм можливість реалізувати природну поведінку та не завдають шкоди здоров'ю – до сіна, соломи, деревини, тирси, грибного компосту, торфу або їх суміші.

7. Рівень безперервного шуму у приміщеннях, в яких утримують свиней, не повинен перевищувати 85 дБА. Слід уникати постійного або раптового шуму.

8. Інтенсивність освітлення у приміщеннях, в яких утримують свиней, має становити не менш як 40 лк протягом не менш як 8 годин на добу.

9. Утримання свиноматок і ремонтних свинок на прив'язі заборонено.

10. Свиноматок і ремонтних свинок утримують у групах починаючи з четвертого тижня після осіменіння і до початку останнього тижня перед очікуваним опоросом.

Довжина загону, в якому утримують групу свиноматок і ремонтних свинок, має бути не менш як 2,8 м.

Довжина загону, в якому утримують групу в кількості менш як шість голів, має бути не менш як 2,4 м.

Вимоги цього пункту не застосовують до господарств (потужностей), в яких утримується менш як 10 свиноматок.

11. У господарствах (потужностях), в яких утримують менш як 10 свиноматок, ремонтних свинок і свиноматок, дозволено утримувати індивідуально, починаючи з четвертого тижня після осіменіння і до початку останнього тижня перед очікуваним опоросом, за умови, що вони можуть вільно рухатися у станках.

12. Свиной, яких мають утримувати у групах, але які є особливо агресивними або зазнали агресії від інших свиной, хворих або травмованих свиной дозволено тимчасово утримувати в індивідуальних станках. У таких випадках розмір індивідуальних станків має дозволяти свиной вільно рухатися, якщо це не суперечить рекомендаціям лікаря ветеринарної медицини.

13. Свиной годують не менш як один раз на добу з урахуванням їхнього віку і фізіологічного стану. Якщо свиной годують групами, проте не за допомогою автоматичних систем, що дають можливість годувати кожную тварину індивідуально, кожна свиня повинна мати доступ до корму одночасно з іншими свинойми у групі.

14. Свиноматок і ремонтних свинок, яких утримують у групах, годують за допомогою систем, що гарантують наявність достатньої кількості корму для кожно́ї тварини, навіть за наявності конкуренції.

15. Холостих свиноматок і ремонтних свинок забезпечують достатньою кількістю грубого корму або корму з високим вмістом клітковини з урахуванням їх природньої потреби жувати.

16. Свиням віком понад два тижні забезпечують постійний доступ до достатньої кількості свіжої води.

17. Свиням заборонено здійснювати будь-які маніпуляції, що призводять до пошкодження або втрати чутливої частини тіла, або зміни кісткової структури, за винятком:

рівномірного зменшення кутніх зубів поросятam до семиденного віку шляхом спилювання або скушування так, щоб їх поверхня залишалась непошкодженою і гладкою;

зменшення довжини ікл кнурів для запобігання травмуванню інших свиней або з міркувань безпеки;

обрізання частини хвоста;

кастрації самців свиней в інший спосіб, крім розриву тканин;

кільцювання носа за вільно-вигульної системи утримання свиней.

Зменшення кутніх зубів і обрізання хвостів здійснюють лише за наявності видимих уражень сосків свиноматок, хвостів або вух інших свиней. Перед здійсненням зазначених процедур необхідно вжити інших заходів з метою запобігання відкушуванню хвостів та іншим проявам агресії, з урахуванням середовища і щільності поголів'я свиней. З цієї причини неадекватні умови середовища або системи управління необхідно змінити.

18. Свиням дозволено здійснювати маніпуляції, що мають терапевтичний або діагностичний характер, або які здійснюють з метою ідентифікації свиней відповідно до вимог законодавства України.

19. Зазначені в пунктах 17 і 18 цього розділу маніпуляції здійснює виключно лікар ветеринарної медицини або спеціально навчена особа, яка має досвід застосування відповідних методів із використанням належних засобів та в належних гігієнічних умовах.

Кастрацію або обрізання хвостів у свиней починаючи із сьомого дня після народження здійснює виключно лікар ветеринарної медицини із використанням засобів анестезії і додаткових засобів для тривалого знеболювання.

20. Власник свиней зобов'язаний переконатися, що кожен утримувач пройшов навчання з питань благополуччя свиней.

21. Ввезення свиней в Україну з інших країн дозволяється у супроводі документа, виданого компетентним органом відповідної країни, що засвідчує рівнозначність лікування свиней в такій країні лікуванню, яке надається свиням походженням з України.

ІІІ. ОСОБЛИВОСТІ УТРИМАННЯ РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ СВИНЕЙ

1. Станки для кнурів проєктують, будують і розміщують так, щоб кнур мав можливість повертатися, чути, нюхати і бачити інших свиней. Площа підлоги для безперешкодного пересування одного дорослого кнура має становити не менш як 6 м².

2. Якщо станки також використовують для природного осіменіння, площа підлоги, доступна для одного дорослого кнура, має становити не менш як 10 м², а станок має бути без жодних перешкод.

3. У випадку утримання поросних свиноматок і ремонтних свинок у групах мають вживатися заходи для зменшення агресії.

4. Поросні свиноматки і ремонтні свинки, у разі потреби, проходять діагностичні дослідження, а також лікування від екто- та ендопаразитів. Поросних свиноматок і ремонтних свинок, яких розміщують у станках для опоросу, ретельно очищують.

5. За тиждень до очікуваного опоросу свиноматок і ремонтних свинок забезпечують підстилкою в достатній кількості, крім випадків, коли це є технологічно неможливим з огляду на використовувану систему гноєвидалення.

6. З метою полегшення природного опоросу або опоросу з рододопомогою позаду свиноматки або ремонтної свинки має бути вільний простір.

7. Станки для опоросу, в яких свиноматок утримують вільно, мають бути оснащені спеціальними засобами захисту поросят, наприклад, захисними перегородками та/або дугами.

8. Частина підлоги станка, достатня для того, щоб поросята могли одночасно відпочивати разом, має бути твердою або застеленою килимком, соломною або будь-яким іншим відповідним матеріалом.

9. Поросята повинні мати достатньо місця в боксах для опоросу, щоб без труднощів смоктати молоко матері.

10. Поросят відлучають від свиноматки не раніше як через 28 днів після народження, крім випадків, коли це може мати негативний вплив на здоров'я і благополуччя свиноматки та/або поросят.

11. Поросят дозволено відлучати від свиноматки до семи днів раніше строку, зазначеного в пункті 10 цього розділу, за умови, що поросят, з метою зменшення ризиків передачі їм хвороб, переміщують в окреме спеціальне приміщення, яке ретельно очищують і дезінфікують перед введенням нової групи, і яке є відокремленим від приміщень, в яких утримують свиноматок.

12. У випадку утримання свиней на дорощуванні і свиней на відгодівлі у групах вживають заходів з метою запобігання бійкам, які виходять за межі звичайної поведінки.

13. Свиней на дорощуванні і свиней на відгодівлі утримують у групах та уникають змішування наскільки це можливо. Незнайомих між собою свиней змішують в якомога ранньому віці, бажано перед відлученням або не пізніше одного тижня після відлучення. Свиням, яких змішують, забезпечують достатні можливості для порятунку і переховування від інших свиней.

14. У випадку появи ознак бійок, необхідно негайно розслідувати та з'ясовувати їх причини, а також вживати відповідних заходів, зокрема, забезпечувати свиней на дорощуванні і свиней на відгодівлі достатньою кількістю соломи, якщо це можливо, або іншими матеріалами для реалізації ними природної поведінки. Свиней, яким загрожує агресія, або особливо агресивних свиней утримують окремо від групи.

15. Заспокійливі лікарські засоби застосовують з метою полегшення змішування свиней за виняткових обставин і лише після консультації з лікарем ветеринарної медицини.

**Заступник директора директорату
державної політики у сфері санітарних
та фітосанітарних заходів – начальник
головного управління з питань підакцизної
продукції та органічного виробництва**

Людмила ХОМІЧАК

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства розвитку
економіки, торгівлі та сільського
господарства України

8 вересня 2024 року № 224

ВИМОГИ

до благополуччя телят під час їх утримання

1. Ці Вимоги до благополуччя телят під час їх утримання (далі – Вимоги) встановлюють мінімальні вимоги до умов утримання телят, включаючи відгодівлю і догляд за ними.
2. Ці Вимоги застосовують до телят, яких утримують із метою розведення, вирощування та отримання продуктів тваринного походження.
3. Ці Вимоги не застосовують до дрібних господарств (потужностей), що утримують менш як 10 телят.
4. Власник і утримувач телят, мають, крім цих Вимог, дотримуватися Загальних вимог до благополуччя сільськогосподарських тварин під час їх утримання, затверджених цим наказом.
5. У цих Вимогах наведені нижче терміни вживають у такому значенні:
 - 1) власник телят – фізична або юридична особа, якій належать телята;
 - 2) господарство (потужність) – споруди або комплекс споруд, приміщення, будівлі або окремі ділянки, де утримують телят;
 - 3) підстилка – будь-який розсипчастий (пухкий) матеріал, що дає можливість телятам задовольнити власні етологічні потреби;

4) теля – велика рогата худоба віком до шести місяців;

5) утримувач телят – фізична або юридична особа, яка відповідає за утримання телят на підставі посадових обов'язків, договору або за законом, на постійній або тимчасовій основі.

Інші терміни вживають у значеннях, наведених у Законах України “Про ветеринарну медицину”, “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин”, “Про безпечність та гігієну кормів”.

6. Матеріали, які використовують для будівництва та/або облаштування місць для утримання телят, зокрема, боксів, а також обладнання, з якими можуть контактувати телята, не повинні завдавати їм шкоди та/або травмувати. Матеріали і обладнання мають бути такими, щоб їх можна було легко очищати, мити і дезінфікувати.

7. З метою запобігання враженню телят електричним струмом електричні мережі і обладнання встановлюють відповідно до правил техніки безпеки, передбачених законодавством України.

8. Теплоізоляційні матеріали, системи терморегуляції (охолодження і опалення) і вентиляції тваринницьких приміщень мають забезпечувати циркуляцію, рівень запиленості, температуру та відносну вологість повітря, а також концентрацію газів у межах прийнятних для здоров'я телят норм, визначених законодавством України.

9. Автоматичне і механічне обладнання, необхідне для забезпечення здоров'я і благополуччя телят, перевіряють не менш як один раз на добу. Виявлені несправності мають усуватися негайно. Якщо несправність неможливо усунути негайно, вживають всіх заходів для захисту здоров'я і благополуччя телят до усунення несправності, зокрема, шляхом застосування альтернативних методів годування і підтримання прийнятного мікроклімату.

10. На випадок відмови системи примусової вентиляції має бути передбачена резервна система, яка гарантуватиме достатній повітрообмін з

метою збереження здоров'я і благополуччя телят, а також сигналізацію, що сповіщатиме утримувача телят про відмову системи примусової вентиляції. Робота сигналізації має регулярно випробовуватись.

11. Утримання телят у постійній темряві заборонено. З метою задоволення поведінкових і фізіологічних потреб телят, має бути передбачене належне природне або штучне освітлення. У випадку застосування штучного освітлення його тривалість має відповідати звичайній тривалості природнього освітлення. Кожна споруда, приміщення, будівля або окрема ділянка, на яких утримують телят, має бути забезпечена прийнятним освітленням (стаціонарним або переносним), потужність якого дає можливість оглядати телят у будь-який час доби.

12. Власник або утримувач оглядають телят, утримуваних у тваринницьких приміщеннях, не менш як два рази на добу, а телят, утримуваних поза тваринницькими приміщеннями – один раз на добу.

Телятам, що проявляють симптоми та/або ознаки хвороби, або отримали травму, негайно надають відповідне лікування. Якщо стан теляти не покращується, необхідно якомога скоріше звернутися до ліцензованого лікаря ветеринарної медицини. У разі потреби, а також за рекомендацією ліцензованого лікаря ветеринарної медицини хворих та/або травмованих телят переводять в окреме місце з дотриманням відповідних умов утримання, що включає в себе забезпечення сухою і зручною підстилкою в достатній кількості, а також періодичний огляд.

13. Приміщення для утримання телят мають бути спроектовані і побудовані у спосіб, що дає можливість телятам вільно лягати, відпочивати, вставати і доглядати за собою.

14. Норми площі для безперешкодного пересування кожного теляти, за умови утримання його у групі, мають становити:

- 1) для теляти живою масою менш як 150 кг – не менш як 1,5 м²;
- 2) для теляти живою масою від 150 кг до 220 кг – не менш як 1,7 м²;
- 3) для теляти живою масою 220 кг і більше – не менш як 1,8 м².

15. Телят віком старше восьми тижнів заборонено утримувати в індивідуальних боксах, крім випадків, коли це необхідно через поведінку теляти або для його лікування за призначенням ліцензованого лікаря ветеринарної медицини. Ширина індивідуального боксу має бути не менш як висота теляти в холці, виміряної у стоячому положенні, а довжина – не менш як довжина тіла теляти, виміряна від кінчика носа до каудального краю сідничного бугра, помножена на коефіцієнт 1,1.

Вимоги цього пункту не застосовують до господарств (потужностей), в яких утримують менш як шість телят, та/або якщо телят утримують разом із їх матерями.

16. У перегородках в індивідуальних боксах для телят мають бути отвори, що дають можливість телятам мати прямий візуальний контакт з іншими телятами.

Перегородки в індивідуальних боксах, які використовуються для ізоляції хворих телят, мають бути суцільними.

17. Утримання телят на прив'язі заборонено, крім випадків, коли телят, яких утримують у групах, прив'язують під час годування молоком або його замінником на період, тривалість якого не перевищує однієї години. У випадку використання прив'язь не має завдавати шкоди або травмувати телят. Прив'язь регулярно перевіряють та, у разі потреби, припасовують. Кожна прив'язь має бути спроектована і сконструйована у спосіб, що унеможливорює удушення або травмування, а також надає телятам можливості рухатися, як зазначено в пункті 12 цих Вимог.

18. Приміщення, місця для вигулу (загони), бокси, обладнання і знаряддя, які використовують для утримання і догляду за телятами, належним чином очищують, миють і дезінфікують з метою запобігання перехресному зараженню і накопиченню організмів, що переносять захворювання. Екскременти, сечу, залишки корму, у тому числі на підлозі, видаляють так часто, як це потрібно, щоб мінімізувати неприємні запахи і запобігти розмноженню комах і гризунів.

19. Поверхня підлоги має:

- 1) бути рівною, але не слизькою, щоб запобігти травмуванню телят;
- 2) бути спроектована у такий спосіб, щоб не травмувати і не завдавати страждань телятам, що стоять або лежать на ній;
- 3) відповідати розміру і вазі телят;
- 4) утворювати жорстку, рівну і стійку поверхню.

20. Місце для відпочинку телят (лігво) має бути зручним, чистим, належним чином дренованим і сухим, а також не має справляти на телят негативного впливу. Телят віком до двох тижнів забезпечують належною підстилкою.

21. Раціон телят розробляють із урахуванням віку телят, а також їх маси, поведінкових і фізіологічних потреб задля зміцнення здоров'я і благополуччя телят. З метою забезпечення потреб телят у поживних речовинах корм має містити достатню кількість заліза, щоб забезпечити середній рівень гемоглобіну у крові на рівні не менш як 4,5 ммол/л. Починаючи з двотижневого віку телята щодня мають отримувати грубий корм, мінімальну кількість якого необхідно збільшувати від 50 г на добу для телят віком від восьми тижнів до 250 г на добу для телят віком до 20 тижнів. Застосування намордників до телят заборонене.

22. Телят годують не менш як два рази на добу. Телята, які утримуються у групах і не годуються *ad libitum* (за власним бажанням) або за допомогою автоматичних годувальних систем, повинні мати доступ до корму одночасно з іншими телятами у групі.

23. Телята віком старше двох тижнів повинні мати доступ до достатньої кількості свіжої питної води або мати можливість задовільнити власні потреби в рідині, споживаючи інші рідини. У спекотну погоду або для хворих телят свіжа питна вода має бути доступною постійно.

24. Системи для відгодівлі і напування телят мають бути спроектовані, сконструйовані, розміщені і обслуговуватися у спосіб, що мінімізує забруднення кормів і води для телят.

25. Кожне теля має отримати молозиво великої рогатої худоби якнайшвидше після народження, але не пізніше як через перші шість годин свого життя.

26. Власник телят зобов'язаний переконатися, що кожен його утримувач пройшов навчання з питань благополуччя телят.

27. Ввезення телят в Україну з інших країн дозволяється у супроводі документа, виданого компетентним органом відповідної країни, що засвідчує рівнозначність лікування телят у такій країні лікуванню, яке надається телятам походженням з України.

**Заступник директора директорату
державної політики у сфері санітарних
та фітосанітарних заходів – начальник
головного управління з питань підакцизної
продукції та органічного виробництва**

Людмила ХОМІЧАК